Наталія Шеленкова
кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ДИТИНОЦЕНТРИЗМ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ ЯНУША КОРЧАКА

Навчання в Новій українській школі, її ціннісно-світоглядна домінанта ґрунтується на постулатах педагогіки партнерства, позитивної психології та філософії дитиноцентризму, зокрема враховує суб'єктний досвід кожної дитини, забезпечуючи її гармонійний розвиток, сприяє збереженню психологічного здоров'я та радості пізнання, переживання позитивних емоцій для суб'єктивного благополуччя, надає можливості самоактуалізації тощо.

У Концепції «Нова українська школа» визначено нове соціальне замовлення: компетенізація освіти шляхом реалізації компетентнісного підходу, орієнтація її на «вихід» («output») – результат – у формі розвинутих ключових компетентностей учнів, структури знань, поглядів, ціннісних орієнтирів, їхньої успішної самореалізації в професії і житті, формування особистості, патріота, інноватора, здатного конкурувати на ринку праці, розвивати економіку, навчатися неперервно впродовж життя [2].

Основним в освітньому процесі є орієнтація на потреби учня, дитиноцентризм. Особистісно-орієнтована модель освіти, що заснована на ідеях дитиноцентризму, передбачає максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів, забезпечення морально-психологічного комфорту, відмови від орієнтації освітнього процесу на середнього школяра [2].

Януш Корчак – видатний польський педагог, письменник, лікар та громадський діяч. Ім'я Януша Корчака асоціюється в людській свідомості з самопожертвою, героїзмом, мучеництвом і величезною любов'ю до дітей. До кінця своїх днів він залишився вірним тим простим життєвим істинам, які

викладав у своїх літературних творах. І прийняв смерть, відкинувши пропозиції про порятунок, разом зі своїми маленькими вихованцями в газовій камері нацистського концентраційного табору. У своїх роботах Корчак повчає, але його голос не звучить як сухе повчання. Його наукові спостереження викладені простою доступною мовою, книги дуже автобіографічні і є безцінними даром багатого педагогічного досвіду їх автора.

В основі педагогічних принципів великого вчителя перш за все любов до дитини. Навіть любов до Бога він ставив нижче. Кожна дитина, твердив Корчак, і є Бог [3].

Дитиноцентричне спрямування у літературно-педагогічній спадщині польського педагога І пол. ХХ ст. Януша Корчака (Генріка Ґольдшміта) виявляється у такому: написанні дитячої літератури, творів зрозумілим для дітей стилем мовлення; зверненні у друкованій формі до батьків, педагогів-вихователів, суспільства загалом задля привернення уваги до проблем виховання, позиції дитини в дорослому соціумі, актуалізації значення середовища виховання на формування дитячої особистості, обґрунтуванні потреби налаштування навчально-виховного процесу до потреб, інтересів та внутрішніх можливостей дитини. У контексті реалізації дитиноцентричної позиції Януш Корчак на сторінках своїх літературно-педагогічних праць, доводить значення виховання для кожної підростаючої особистості та суспільства загалом, переконує у необхідності здійснення виховної діяльності на основі любові до дитини, її розуміння, прояву емпатії, поваги до дитини та її рівноправності з дорослим, а отже, переміщення дитини в центр виховного процесу [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мисько В.І. Дитиноцентризм у педагогічній спадщині януша корчака : дис. … канд. пед. наук : Дрогобич, 2017. 236 с.
2. Сидоренко В.В. Концептуальні засади Нової української школи: ціннісносвітоглядний аспект. *Професійний розвиток фахівців у системі*

освіти дорослих: історія, теорія, технології: збірник матеріалів ІІІ-ї Всеукраїнської Інтернет-конференції 18 квітня 2018 р. м. Київ. У 2-х частинах : Ч.1. / наукова редакція, упорядкування: В.В.Сидоренко, Я.Л.Швень. К.: Агроосвіта, 2018. 282 с. С. 121-128.

3. «Януш Корчак. Життя заради дітей» URL: https://msmb.org.ua/biblioresursi/bibliografiya/osobistosti/yanush-korchak-zhittya-zaradi-ditey/ (дата звернення: 03.04.2023).